

Jézus: Zsidók által istenített zsidó?

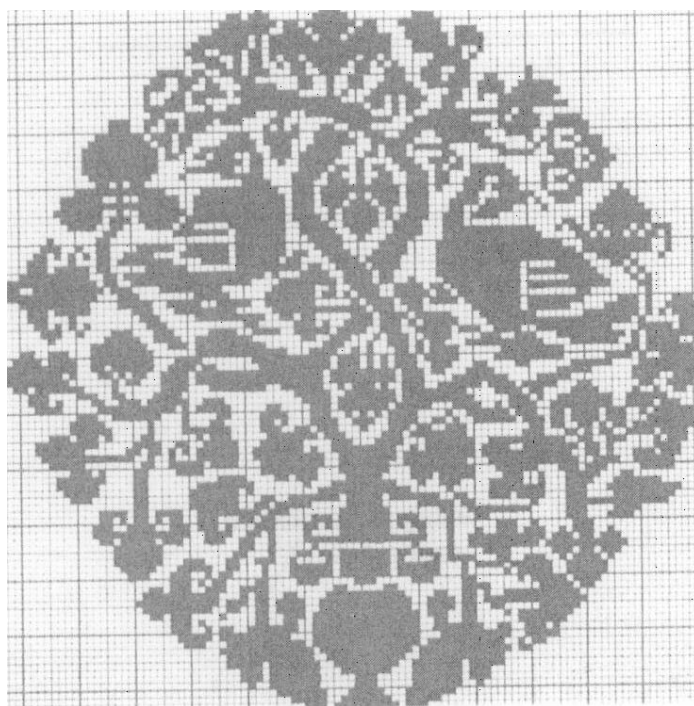
A mitológia szakértője, Couchoud azt mondja: „A Római Birodalom sok régiójában egyszerű dolog lett volna valamely teremtmény istenítése. Csak egyetlen nép körében volt ez teljességgel lehetetlen: a zsidók között. Ők Jahvét, az egyetlen, transzcendens Istent tisztelték, a Kimondhatatlant, akinek alakját tilos volt ábrázolni, akinek a nevét ki sem ejtették, s akit áthidalhatatlan szakadék választott el minden teremtménytől. Jahvéval összekötni egy embert, bárki legyen is az, a legnagyobb szentségtörés volt. A zsidók tisztelték a császárt, de inkább készek voltak megköveztetni magukat, mintsem ajkukkal megvallják, hogy a császár isten. Bizonyára akkor is hagyták volna megkövezni magukat, ha arra akarták volna kötelezni őket, hogy ugyanezt állítsák Mózesről. S akkor az első keresztény, akinek a hangja eljutott hozzánk, Pál, zsidó a zsidók közül, a legnagyobb magától értetődőséggel emelte Jahve magasságába egy embert? Ez az a csoda, amely ellen tiltakozom.” Majd azt kérdezi Couchoud: „Hogy lehet azt állítani, hogy Pál, a kilikiai származású és neveltetésére nézve farizeusi zsidó belső ellenállás nélkül egy másik, galileai zsidóra, egyik kortársára alkalmazhatta a Jahvéra vonatkozó szent szövegeket?” Egy ilyen tétel állításához ténylegesen arra lenne szükség, hogy „semmit se értsünk a zsidóságból, és mindent elfelejtsünk”.

Mi mindent kellene elfelejtenünk...

El kellene felejtenuk, hogy a zsidók a kollektív vértanúságig, országuk totális elpusztításáig menően szálltak szembe a római császár istenítésével. Ez egyenesen odáig terjedt, hogy ennek a számukra oly iszonyatos „istennek” még a képeit sem tűrték meg a Jeruzsálemben állomásozó római légió zászlóin.

El kellene felejtenuk, hogy a zsidóság vallási történetében soha nem következett be az istenítésnek az a megmagyarázhatatlan folyamata, amely Jézus esetében megtörtént. Az sem fordult elő soha, hogy a sok mes-

siásjelölt egyikének hívei, talán első lelkesedésükben, arra gondoltak volna, hogy csak részben is, csak egy pillanatra is egyenlővé tegyék jelöltjüket Jahvéval. Összevetve a sok más messiásjelölttel Jézus ténylegesen nem csupán az egyetlen, aki túlélte halálának vereségét, hanem mindekelőtt ő az egyetlen, akivel kapcsolatban megkockáztatják az azonosítást Istennel. Jézus az egyetlen zsidó, akit zsidók valaha is Istennek kijáró tiszteletben részesítettek.

El kellene felejtenuk, hogy a zsidóság egykor is, meg ma is felháborodottan megszagatja ruháját, ahogyan a papok tették, amikor Jézus nem tagadta, hogy ő „Isten fia”: „A főpap erre megszagatta ruháját, és felkiáltott: ‘Káromkodott! Mi szükségünk van még tanúkra? Magatok is hallottátok a káromkodást. Mi a véleményetek?’ ‘Mélto a halálra!’, kiabálták” (Mt 26, 65-66). E botrány elleni tiltakozását hirdeti kb. 1300 év óta naponta ötször a müezzin is a minaret magasából: „Isten a Legnagyobb, Isten a Megközelíthetetlen, Isten az Egyetlen!”, és „Jézus nem más, mint Mária fia, ember az emberek között”.

El kellene felejtenuk, hogy Jézus kultikus tiszteletével kapcsolatban a zsidók egyik csoportja túltett még a pogányokon is, akiket egyébként utáltak, mivel azok hajlamosak voltak mí-

toszok kitalálására és istenítésekre. Mit sem számított nekik, hogy a római panteonban eggyel több vagy kevesebb isten van-e. Anyira toleránsak voltak, hogy félelmükben, nehogy kifelejtessenek valakit, külön oltárt szenteltek még „az ismeretlen istennek” is. S ezeknek a zsidóknak, akik Jahve rangjára emeltek egy ismeretlen vándorprédikátort, mégis sikerült elkenődőzniük ezt a hallatlan botrányt. Állítólag olyasmit találtak ki, amit még a császár legmeggrögzöttebb párthívei sem mertek volna soha állítani: ti. hogy ez a Jézus „már születése előtt” Isten volt. Magában Rómában is nevenséggé tette volna magát mindenki, aki megkockáztatta volna, hogy ezt állítsa egy császárról. És alighogy elterjed a híre a birodalomban a keresztény szekta e hihetetlen kultuszának, Kelszosz, a pogány filozófus hevesen tiltakozik az értelem és a klasszikus kultúra alapelvei nevében. Az emberimádók túlépték a mértéket még a hanyatló késő római kor pogánya számára is, akitől egyébként nem volt idegen semmiféle extravagancia. „Egy isten teste nem lehet ugyanolyan, mint a tiéd”, magyarázza Kelszosz a keresztényeknek, „nem úgy táplálkozik, mint a tiéd,

nem úgy használ hangot, mint a tiéd. A te testedben folyó vér vajon hasonló-e ahhoz, amely egy isten ereiben lüktet?”

El kellene felejtenuk végül, hogy – még ha feltételezzük is a feltételezhetlent (annak az eszmének a létrejöttét a zsidó környezetben, hogy Jahve történetileg megtestesült) – soha senki nem ment volna olyan messzire, hogy azzal a végsőkéig abszurd állítással provokálja a vallásos zsidókat, hogy Isten e megtestesülése pont egy asszony ölében, egy nő szülése által történt meg.

Vittorio Messori

Részlet a szerző *Mensch geworden – wer war Jesus? [Emberré vált? Ki volt Jézus?]* című könyvéből, Styria Verlag, 1978.

Forrás: Kirche In, 2010/3